

Det kongelige danske geografiske Selskab.

I det første Møde 1919—20 holdt Direktør for Danmarks geologiske Undersøgelse, Dr. phil. V. Madsen Foredrag om Sønderjylland. Lysbilleder.

I det andet Møde 1919—20 holdt Kunstmaler, Forfatter Ebbe Kornerup Foredrag om Peru. Lysbilleder.

Ris og Risdyrkning i Hollandsk Indien.

Af

H. Birket-Smith.

Ingenieur bij den Waterstaat en's Lands Burgerlijke Openbare Werken.

Allerede i de tidligste historiske Tider var Ris bekendt i Østen som et af de vigtigste, for ikke at sige det vigtigste Fødemiddel, og Dyrkningen deraf spillede overalt en stor Rolle. De ældste Meddelelser, der er naaet til os om Risdyrkning stammer, man kunde næsten sige naturligtvis, fra det ældgamle Kulturland Kina, hvor Kejser Chinung i Aaret 2800 f. Chr. i Følge Overleveringen ved Lov indførte den Cere-
moni, at den regerende Kejser hvert Aar personlig skulde udsaa nogle Riskorn. Ved samme Lejlighed blev der ogsaa saaet fire andre Kornsorter, men ikke af Kejseren selv. Naar man nu tager Kejseren af Kinas Guddommelighed i Betragtning, er denne personlige Udsaaen af Risen et uomstødeligt Bevis paa, at Risen allerede dengang i Kina betragtedes som det vigtigste Ernæringsmiddel, værdig al guddommelig Ære.

Vender vi os nu fra Kina til det andet gamle Kulturland i Østen, Britisk Indien, da finder vi, at Risen ogsaa her i umindelige Tider har været bekendt som Fødemiddel. Rigtignok omtales den ikke i det ældst bekendte Skrift »Rig Vedaen«. Derimod optræder Risen allerede som bekendt i den senere Atharva Veda, der daterer sig fra c. Aar 1000—800 f. Chr., saa at Risdyrkingen i Britisk Indien dog

har den anselige Alder af c. 3000 Aar. Efter disse Par indledende Bemærkninger vil vi nu henvende vor Opmærksomhed udelukkende paa Øerne i det hollandske Kolonirige og da navnlig Java, som inden for det Rige altid har været Hovedsædet for Risdyrkingen.

Hvornaar nu Risen er indført her, vides ikke med Sikkerhed. Nogle Forskere holder paa, at de første Indvandrere af malajisk Herkomst førte Kendskabet til Risen med sig, andre at først Hinduerne har gjort det. Den første Antagelse lyder imidlertid for mig som den mest troværdige, og jeg mener at kunne støtte denne min Mening derpaa, at det malajiske Ord »padi«, Navnet paa den endnu uhøstede Ris, er Fællesejendom overalt i Øst Indien. At Hinduerne derimod, som de langt højere staaende Kultur-
mennesker, har indført store Forbedringer i Dyrkningsmetoden er utvivlsomt; men Æren af at have indført Dyrkningen af Ris paa Java, tror jeg ikke, de har.

Før vi gaar over til nærmere at omtale de forskellige Rissorter og Maaden, hvorpaa de dyrkes, skal lige nævnes, at Risen paa Java betragtes som en Gave af Retna Dumilah, en Datter af Batara Guru (Læreren) og Dewi Sri (den javanske Ceres og Vishnus Hustru)